

EARTHE

Δραστηριότητα 2

Ψηφιακή εργαλειοθήκη για την ανάπτυξη καινοτόμου προγράμματος σπουδών και μεθοδολογιών

Ενότητα 5 – Ηγεσία

Μέθοδος – Έργα κοινοτικής ηγεσίας

Δραστηριότητες στην τάξη

Ενότητα 5 – Ηγεσία

Δραστηριότητα στην τάξη 1 – Σχεδιασμός με βάση τις ανάγκες της κοινότητας

Συναφής μέθοδος – Έργα κοινοτικής ηγεσίας

Ομάδα-στόχος

Ηλικία – 25–50 ετών

Φύλο – Όλα τα φύλα

Επίπεδο εκπαίδευσης – Δευτεροβάθμια έως τριτοβάθμια εκπαίδευση (ΕΠΕΠ 4–6)

Κατάσταση – Απασχολούμενοι, σε επαγγελματική μετάβαση ή συμμετέχουν σε δραστηριότητες της κοινότητας/ΜΚΟ

Λιγότερες ευκαιρίες – Άτομα από αγροτικές ή οικονομικά υποβαθμισμένες περιοχές, μετανάστες/τριες ή ενήλικες με περιορισμένη πρόσβαση σε εκπαίδευση ηγεσίας

Μαθησιακά αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση της δραστηριότητας, οι συμμετέχοντες/ουσες θα είναι σε θέση να:

- Προσδιορίζουν και αναλύουν πραγματικές προκλήσεις της κοινότητας/του χώρου εργασίας.
- Εφαρμόζουν συνεργατικό καταιγισμό ιδεών και ιεράρχηση προτεραιοτήτων.
- Εφαρμόζουν δημιουργική σκέψη για να σκιαγραφήσουν εφικτές ιδέες για έργα.

Διάρκεια

45 λεπτά (μπορεί να παραταθεί για μεγαλύτερες ομάδες).

Υλικά και πόροι

Χαρτοπίνακες/πίνακες τάξης, μαρκαδόροι, αυτοκόλλητα σημειώματα. Προαιρετικά: ψηφιακά εργαλεία καταιγισμού ιδεών (Miro, Padlet, Google Jamboard)

EARTHE

Περιγραφή δραστηριότητας

Οι συμμετέχοντες/ουσες εργάζονται σε μικρές ομάδες (4–6 άτομα). Κάθε ομάδα κάνει καταιγισμό ιδεών για προκλήσεις της τοπικής κοινότητας ή του χώρου εργασίας, καταγράφει τις ιδέες σε αυτοκόλλητα σημειώματα και τις ομαδοποιεί θεματικά. Εφαρμόζοντας τις αρχές της σχεδιαστικής σκέψης, συζητούν τον πιθανό αντίκτυπο και την εφαρμοσιμότητα κάθε ιδέας και στη συνέχεια επιλέγουν μία προτεραιότητα. Η ομάδα διαμορφώνει μια σαφή περιγραφή του επιλεγμένου προβλήματος, η οποία θα αποτελέσει τη βάση για το κοινοτικό τους έργο.

Λεπτομερή βήματα υλοποίησης

Εισαγωγή:

Ο/Η εκπαιδευτής/τρια παρουσιάζει συνοπτικά την έννοια της σχεδιαστικής σκέψης και τη σημασία της για την ηγεσία σε επίπεδο κοινότητας. Στη συνέχεια, παρουσιάζει στους/στις συμμετέχοντες/ουσες την εργασία: να πραγματοποιήσουν καταιγισμό ιδεών σχετικά με προκλήσεις που αντιμετωπίζει η κοινότητά τους ή ο χώρος εργασίας τους.

Βασική δραστηριότητα:

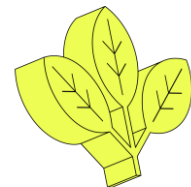
Σε ομάδες των 4–6 ατόμων, οι συμμετέχοντες/ουσες καταγράφουν πιθανές προκλήσεις σε αυτοκόλλητα σημειώματα (μία ιδέα ανά σημείωμα). Στη συνέχεια, ομαδοποιούν τα σημειώματα ανά θεματική κατηγορία (π.χ. ελλείψεις ψηφιακών δεξιοτήτων, περιβαλλοντικά ζητήματα, δυσκολίες επικοινωνίας στον χώρο εργασίας). Οι ομάδες συζητούν για τον **αντίκτυπο και την εφαρμοσιμότητα** κάθε θέματος, αξιοποιώντας έναν απλό πίνακα 2×2 (υψηλός/χαμηλός αντίκτυπος σε συνδυασμό με υψηλή/χαμηλή εφαρμοσιμότητα). Τέλος, επιλέγουν **μία προτεραιότητα** και διατυπώνουν μια σαφή, σύντομη **δήλωση του προβλήματος**.

Συμπέρασμα και αναστοχασμός:

Κάθε ομάδα παρουσιάζει τη διατύπωση του προβλήματος σε 1–2 προτάσεις στην ολομέλεια. Ο/Η εκπαιδευτής/τρια αναδεικνύει την ποικιλία των προκλήσεων που εντοπίστηκαν και τονίζει ότι αυτές θα αποτελέσουν το σημείο εκκίνησης για τον σχεδιασμό των κοινοτικών έργων.

Μέθοδος αξιολόγησης

Παρατήρηση μεταξύ συναδέλφων: Τα μέλη της ομάδας αξιολογούν αμοιβαία τη συμβολή τους στη διαδικασία του καταιγισμού ιδεών.

EARTHE

Ποιότητα διατύπωσης του προβλήματος: Ο/Η εκπαιδευτής/τρια αξιολογεί τη σαφήνεια, τη συνάφεια και τη ρεαλιστικότητα της τελικής περιγραφής.

Σύντομος γύρος ανατροφοδότησης: Κάθε συμμετέχων/ουσα μοιράζεται ένα δίδαγμα που αποκόμισε από τη δραστηριότητα.

Συμβουλές προσαρμογής

Χρησιμοποιήστε οπτικά ερεθίσματα (εικόνες, εικονίδια) για να ενθαρρύνετε πιο συγκεκριμένες ιδέες και να μειώσετε την εξάρτηση από αφηρημένες έννοιες. Μπορείτε να αντικαταστήσετε τα αυτοκόλλητα σημειώματα με ψηφιακές πλατφόρμες, όπως Miro, Padlet ή Google Jamboard, ενώ τα breakout rooms διευκολύνουν την ομαδική συνεργασία στο διαδίκτυο. Περιορίστε τις ομάδες στη διατύπωση 3–4 προκλήσεων και στην επιλογή μίας ως προτεραιότητας. Ζητήστε επίσης να προσδιορίσουν τα πιθανά ενδιαφερόμενα μέρη και τους διαθέσιμους πόρους για την αντιμετώπιση της πρόκλησης.

Ενότητα 5 – Ηγεσία

Δραστηριότητα στην τάξη 2 – Γρήγοροι γύροι παρουσίασης σε συναδέλφους

Συναφής μέθοδος – Έργα κοινοτικής ηγεσίας

Ομάδα-στόχος

Ηλικία – 25–50 ετών

Φύλο – Όλα τα φύλα

Επίπεδο εκπαίδευσης – Δευτεροβάθμια έως τριτοβάθμια εκπαίδευση (ΕΠΕΠ 4–6)

Κατάσταση – Απασχολούμενοι, σε επαγγελματική μετάβαση ή άτομα που συμμετέχουν σε δραστηριότητες κοινότητας/ΜΚΟ

Λιγότερες ευκαιρίες – Άτομα από αγροτικές ή οικονομικά υποβαθμισμένες περιοχές, μετανάστες/τριες ή ενήλικες με περιορισμένη πρόσβαση σε εκπαίδευση ηγεσίας

Μαθησιακά αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση της δραστηριότητας, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι σε θέση να:

- Εφαρμόζουν ηγετικές δεξιότητες σε ταχέως μεταβαλλόμενα, συνεργατικά περιβάλλοντα.
- Αναπτύσσουν και να παρουσιάζουν καινοτόμες λύσεις για πραγματικές προκλήσεις της κοινότητας/του χώρου εργασίας.
- Ενισχύσουν τις δεξιότητες επικοινωνίας, ομαδικής εργασίας και διαχείρισης χρόνου.

Διάρκεια

60 λεπτά

Υλικά και πόροι

Χαρτοπίνακες ή μεγάλα φύλλα χαρτιού, μαρκαδόροι. Πρότυπο σχεδίου έργου (στόχοι, ομάδα-στόχος, δραστηριότητες, πόροι, χρονοδιάγραμμα). Προαιρετικά: φορητοί υπολογιστές/τάμπλετ με πρόσβαση στο διαδίκτυο για γρήγορη έρευνα και ψηφιακά εργαλεία συνεργασίας (Google Docs, Trello, Miro)

Περιγραφή δραστηριότητας

Οι ομάδες (4–6 ατόμων) παίρνουν μία δήλωση προβλήματος από τη Δραστηριότητα 1. Σε **μορφή «μικρού μαραθωνίου»**, έχουν 40 λεπτά για να σχεδιάσουν μια ιδέα έργου που ανταποκρίνεται στην πρόκληση. Προετοιμάζουν ένα σύντομο σχέδιο έργου (έως μία σελίδα), το οποίο περιλαμβάνει τους στόχους, τις βασικές δραστηριότητες, τους απαιτούμενους πόρους και τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Στα τελευταία 20 λεπτά, κάθε ομάδα **παρουσιάζει την ιδέα της εντός πέντε λεπτών** στην ολομέλεια. Ο/Η εκπαιδευτής/τρια και οι εκπαιδευόμενοι/ες δίνουν σύντομη, εποικοδομητική ανατροφοδότηση, εστιάζοντας στην ηγεσία, την εφαρμοσιμότητα και τη δημιουργικότητα.

Λεπτομερή βήματα υλοποίησης

Εισαγωγή:

Ο/Η εκπαιδευτής/τρια παρουσιάζει την ιδέα του «μικρού μαραθωνίου» ως μια σύντομη και εντατική ομαδική δραστηριότητα που στοχεύει στη δημιουργία καινοτόμων λύσεων. Υπενθυμίζει τις προκλήσεις που εντοπίστηκαν στη Δραστηριότητα 1. Κάθε ομάδα επιλέγει μία από αυτές (ή ο/η εκπαιδευτής/τρια αναθέτει διαφορετικές προκλήσεις ώστε να διασφαλιστεί η ποικιλία). Στη συνέχεια μοιράζεται ένα πρότυπο σχεδίου έργου, ώστε οι ομάδες να γνωρίζουν εξ αρχής το αναμενόμενο αποτέλεσμα.

Βασική δραστηριότητα:

Κатаιγισμός ιδεών – Οι ομάδες κάνουν καταίγισμό ιδεών με πιθανές λύσεις για την επιλεγμένη πρόκληση, χωρίς κριτική. Κάθε ιδέα καταγράφεται σε αυτοκόλλητα σημειώματα ή σε ψηφιακό εργαλείο.

Επιλογή – Ακολουθεί σύντομη συζήτηση και ψηφοφορία για την πιο υποσχόμενη λύση, με κριτήρια τον αντίκτυπο και την εφαρμοσιμότητα. Ο/Η εκπαιδευτής/τρια ενθαρρύνει γρήγορες αποφάσεις ώστε να διατηρηθεί ο ρυθμός.

Σχεδιασμός έργου – Κάθε ομάδα συμπληρώνει ένα σύντομο σχέδιο μικρού έργου που περιλαμβάνει:

- Στόχο: Ποια αλλαγή επιδιώκεται;
- Δικαιούχους: Ποιοι θα ωφεληθούν;
- Δραστηριότητες: Ποιες 2–3 βασικές ενέργειες θα πραγματοποιηθούν;
- Πόρους: Τι απαιτείται (ανθρώπινοι, υλικοί, οικονομικοί, ψηφιακοί πόροι);

EARTHE

- Αναμενόμενα αποτελέσματα: Πώς θα μοιάζει η επιτυχία στην πράξη;

Δημιουργία παρουσίασης – Οι ομάδες δημιουργούν μια παρουσίαση του σχεδίου τους (σε πίνακα τάξης, αφίσα ή ψηφιακή διαφάνεια). Ένα άτομο αναλαμβάνει την παρουσίαση, με τα υπόλοιπα μέλη να προσθέτουν συμπληρωματικές πληροφορίες στη συζήτηση που ακολουθεί.

Συμπέρασμα και αναστοχασμός:

Κάθε ομάδα παρουσιάζει το μικρό έργο της σε πέντε λεπτά. Το κοινό (συμμετέχοντες/ουσες και εκπαιδευτής/τρια) υποβάλλει 1–2 σύντομες διευκρινιστικές ερωτήσεις. Ο/Η εκπαιδευτής/τρια συντονίζει την ανταλλαγή ανατροφοδότησης, αναδεικνύοντας στοιχεία όπως ηγετικός ρόλος, δημιουργικότητα και ρεαλιστική υλοποίηση του σχεδίου.

Μέθοδος αξιολόγησης

Ανατροφοδότηση από συνάδελφους: Το κοινό χρησιμοποιεί ένα απλό φύλλο βαθμολόγησης (κλίμακα 1–5) για τη δημιουργικότητα, τη σαφήνεια και την εφαρμοσιμότητα.

Παρατήρηση εκπαιδευτή/τριας: Καταγράφεται η αποτελεσματικότητα της ηγεσίας, η δυναμική της ομαδικής εργασίας και η διαχείριση του χρόνου.

Προσωπικός αναστοχασμός: Κάθε ομάδα συζητά εν συντομία τι λειτούργησε καλά στη συνεργασία τους και τι θα μπορούσε να βελτιωθεί.

Συμβουλές προσαρμογής

Παρέχετε ένα απλουστευμένο πρότυπο έργου με καθοδηγητικές ερωτήσεις (π.χ. «Ποιος θα ωφεληθεί;», «Τι μπορούμε να κάνουμε με περιορισμένους πόρους;»).

Χρησιμοποιήστε breakout rooms και κοινόχρηστους καμβάδες (Miro, MURAL, Google Slides) για τη δημιουργία της παρουσίασης.

Συντομεύστε τη φάση σχεδιασμού σε 20 λεπτά και περιορίστε το σχέδιο σε στόχους και μία βασική δραστηριότητα.

Προσθέστε, εφόσον επιθυμείτε, ένα απλό στοιχείο προϋπολογισμού ή μια μικρή ψηφιακή στρατηγική (π.χ. πλάνο δημοσίευσης στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης) στην παρουσίαση.

Ενότητα 5 – Ηγεσία

Δραστηριότητα στην τάξη 3 – Υλοποίηση έργου και αναστοχασμός

Συναφής μέθοδος – Έργα κοινοτικής ηγεσίας

Ομάδα-στόχος

Ηλικία – 25–50 ετών

Φύλο – Όλα τα φύλα

Επίπεδο εκπαίδευσης – Δευτεροβάθμια έως τριτοβάθμια εκπαίδευση (ΕΠΕΠ 4–6)

Κατάσταση – Απασχολούμενοι, σε επαγγελματική μετάβαση ή άτομα που συμμετέχουν σε δραστηριότητες της κοινότητας/ΜΚΟ

Λιγότερες ευκαιρίες – Άτομα από αγροτικές ή οικονομικά υποβαθμισμένες περιοχές, μετανάστες/τριες ή ενήλικες με περιορισμένη πρόσβαση σε εκπαίδευση ηγεσίας

Μαθησιακά αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση της δραστηριότητας, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι σε θέση να:

- Εξασκηθούν σε ηγετικούς ρόλους μέσω της υλοποίησης έργων.
- Ενισχύσουν τις δεξιότητες ομαδικής εργασίας, ανάθεσης αρμοδιοτήτων και καταμερισμού ευθυνών.
- Αναστοχαστούν για τους τρόπους ηγεσίας και τη δυναμική της ομάδας.
- Αναπτύξουν αυτογνωσία και προσαρμοστικότητα στην ηγεσία.

Διάρκεια

50–60 λεπτά

Υλικά και πόροι

Χαρτοπίνακες ή φύλλα εργασίας για την παρακολούθηση των εργασιών. Κάρτες ρόλων (Ηγέτης, Χρονομέτρης, Γραμματέας, Παρουσιαστής κ.λπ.). Προαιρετικά: ψηφιακά εργαλεία για την παρακολούθηση των εργασιών (Trello, Google Sheets, Miro)

Περιγραφή δραστηριότητας

Οι συμμετέχοντες/ουσες προσομοιώνουν τη φάση υλοποίησης των μικρών έργων τους. Κάθε ομάδα αναθέτει σαφείς ρόλους και καταρτίζει ένα σύντομο σχέδιο δράσης με αρμοδιότητες και προθεσμίες. Ακολουθεί προσομοίωση της εκτέλεσης των βασικών εργασιών του έργου (π.χ. οργάνωση εκδήλωσης, σχεδιασμός εκστρατείας, συντονισμός εθελοντών/τριών). Μετά από 25–30 λεπτά, οι ομάδες μοιράζονται συνοπτικά τι λειτούργησε, ποιες προκλήσεις προέκυψαν και πώς η ηγεσία επηρέασε την πρόοδο. Ο εκπαιδευτής/τρια καθοδηγεί στη συνέχεια μια συνεδρία αναστοχασμού, συνδέοντας την εμπειρία της προσομοίωσης με πραγματικές καταστάσεις στον χώρο εργασίας ή στην κοινότητα.

Λεπτομερή βήματα υλοποίησης

Εισαγωγή:

Ο/Η εκπαιδευτής/τρια εξηγεί ότι η δραστηριότητα προσομοιώνει τη φάση υλοποίησης των μικρών έργων που σχεδιάστηκαν στη Δραστηριότητα 2. Τονίζεται ότι ο στόχος δεν είναι η πλήρης ολοκλήρωση ενός έργου, αλλά η πρακτική εξάσκηση στην ηγεσία, την ανάθεση αρμοδιοτήτων και την ομαδική συνεργασία σε ένα ρεαλιστικό πλαίσιο. Στη συνέχεια, μοιράζονται κάρτες ρόλων (π.χ. Ηγέτης, Χρονομέτρης, Γραμματέας, Παρουσιαστής/τρια, Διαχειριστής/τρια πόρων), ώστε κάθε συμμετέχων/ουσα να αναλάβει μια σαφή ευθύνη.

Βασική δραστηριότητα:

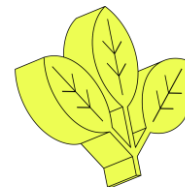
Κάθε ομάδα επανεξετάζει το σχέδιο του έργου της.

Ο ηγέτης καθοδηγεί την ομάδα στη δημιουργία ενός σύντομου **σχεδίου δράσης**:

- Καθορισμός των εργασιών που απαιτούνται για την έναρξη του έργου.
- Ανάθεση ευθυνών σε κάθε μέλος.
- Καθορισμός ενός σύντομου χρονοδιαγράμματος (π.χ. «Εβδομάδα 1 – Εκστρατεία ευαισθητοποίησης, Εβδομάδα 2 – Συνάντηση στην κοινότητα»).

Οι ομάδες προσομοιώνουν τα πρώτα στάδια της υλοποίησης του έργου. Παραδείγματα:

- Δημιουργία αφισών ή φυλλαδίων για μια εκστρατεία.
- Σύνταξη μιας ανάρτησης στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.
- Αναπαράσταση μιας συνάντησης με τους ενδιαφερόμενους φορείς.
- Προσομοίωση τηλεφωνικής κλήσης για συγκέντρωση χρημάτων ή πρόσληψη εθελοντών/τριών.

EARTHE

Ο/Η εκπαιδευτής/τρια παρακολουθεί την πρόοδο των ομάδων, παρατηρώντας τις συμπεριφορές ηγεσίας, τη διαχείριση των εργασιών και τη συνεργασία. Στο τέλος, κάθε ομάδα αναφέρει συνοπτικά τι κατάφερε να «υλοποιήσει», ποιες προκλήσεις προέκυψαν και με ποιον τρόπο η ηγεσία επηρέασε τη διαδικασία.

Συμπέρασμα και αναστοχασμός:

Ο/Η συντονιστής/τρια διευκολύνει μια συζήτηση αναστοχασμού με ερωτήματα όπως: «Τι λειτούργησε καλά στην υλοποίησή σας;», «Ποιες στρατηγικές ηγεσίας βοήθησαν ή εμπόδισαν την πρόοδο;», «Πώς επηρέασε η ανάθεση αρμοδιοτήτων την αποτελεσματικότητα της ομάδας;». Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες/ουσες κάνουν έναν σύντομο προσωπικό αναστοχασμό: «Ως ηγέτης/μέλος της ομάδας, ένα πλεονέκτημα που έδειξα ήταν..., ένας τομέας που θέλω να βελτιώσω είναι...».

Μέθοδος αξιολόγησης

Πίνακας παρατήρησης εκπαιδευτή/τριας: καταγραφή της ηγεσίας, της ομαδικής συνεργασίας, της κατανομής των εργασιών, της επίλυσης προβλημάτων και της διαχείρισης του χρόνου κατά την προσομοίωση.

Ανατροφοδότηση μεταξύ εκπαιδευόμενων: Κάθε συμμετέχων/ουσα δίνει στον/στην αρχηγό της ομάδας μία θετική παρατήρηση και μία σύντομη πρόταση βελτίωσης.

Αυτοαξιολόγηση: σύντομη γραπτή ανασκόπηση της προσωπικής συμβολής στην ηγεσία.

Έλεγχος βάσει αποτελεσμάτων: Αξιολόγηση της ποιότητας και της εφαρμοσιμότητας του προσομοιωμένου σχεδίου υλοποίησης (σαφείς εργασίες, ρόλοι και χρονοδιάγραμμα).

Συμβουλές προσαρμογής

Απλοποιήστε τις εργασίες του έργου (π.χ. εστιάστε μόνο σε μία δραστηριότητα, όπως ο σχεδιασμός μιας αφίσας ή η σύνταξη ενός σχεδίου). Χρησιμοποιήστε οπτικά βοηθήματα και κάρτες ρόλων με εικονίδια.

Χρησιμοποιήστε ψηφιακά εργαλεία συνεργασίας (Google Docs, Trello, Canva για αφίσες) για να προσομοιώσετε τις εργασίες υλοποίησης. Τα breakout rooms επιτρέπουν την ομαδική εργασία.

Παράλειψη της φάσης προσομοίωσης και εστίαση μόνο στη δημιουργία του σχεδίου δράσης, μαζί με σύντομο αναστοχασμό.

EARTHE

Προσθέστε πολυπλοκότητα (κατάρτιση προϋπολογισμού, στρατηγικές συμμετοχής των ενδιαφερομένων μερών ή διαχείριση κινδύνων).